

Afvalstation: gebruik je afval

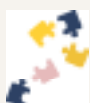
Ontwerp, productie en wereldhandel

Groep
1 en 2

Duur
één les van 90 min. of
twee lessen van 60 min.

Onderwerpen

Duurzaamheid
Afval
Recyclen

Vakken

Rekenen / wiskunde
Wereldoriëntatie
Kunstzinnige oriëntatie
Burgerschapsvorming

Leerdoelen les

De leerlingen leren verschillende afvalsoorten herkennen en benoemen.
De leerlingen leren waarom het opruimen en opnieuw gebruiken van afval belangrijk is.
De leerlingen leren hoe een afvalstation werkt.

Aansluiting kerndoelen

- 28: De leerlingen leren schattend tellen en rekenen.
- 39: De leerlingen leren met zorg om te gaan met het milieu.
- 44: De leerlingen leren bij producten uit hun eigen omgeving relaties te leggen tussen de werking, de vorm en het materiaalgebruik.
- 54: De leerlingen leren beelden, muziek, taal, spel en beweging te gebruiken, om er gevoelens en ervaringen mee uit te drukken en om er mee te communiceren.

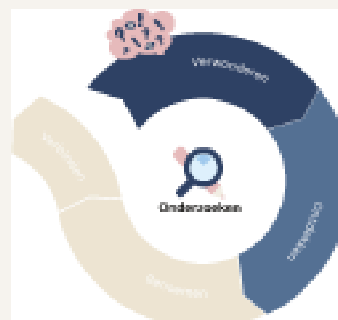
Aansluiting fase ontwerpend leren

Maken en testen

Aansluiting fase onderzoekend leren

Verwonderen / ontdekken

Lesomschrijving

In deze les ontdekken leerlingen hoe een afvalstation werkt. De leerlingen gaan afval sorteren op het digibord. Ze gaan als vuilnismannen en vuilnisvrouwen op zoek naar afval in het klaslokaal en verzamelen het afval. Vervolgens sorteren ze het afval op soort in hun eigen afvalstation en maken ze een eigen afvalcontainer.

Voorbereiding

- Lees de docentenhandleiding goed door.
- Deze les kan als één les van 90 minuten gegeven worden of als twee lessen van 60 minuten. Bepaal welk type het beste bij je leerlingen past. Wanneer er twee lessen worden gegeven, focus de eerste les op het afvalstation en de tweede les op het maken van een afvalcontainer.
- Print de afvalkaarten (bijlage 1) óf verzamel schone afvalproducten (bijv. propje papier, kapotte pen/potlood/stift, plastic flesje, dop, drinkpakje, rietje, ijsstokje, boterhammenzakje, glazen potten). Vraag eventueel collega's of leerlingen om voor deze les schoon afval te verzamelen. Ook kunnen de kaarten van het spel "Afvalrace" van Wim de Boer.
- Leg de afvalproducten of afvalkaarten verspreid over het lokaal voor de afvalspeurtocht.
- Zet vooraan in het klaslokaal twee tafels klaar voor het afval (de verzameltafel).
- Print de afvalbakken met pictogrammen in bijlage 2.
- Open op het digibord het spel "Aan de slag met afval" ter introductie van de les.
- <https://www.aandeslagmetafval.nl/vertelplaat/>
- Print waar nodig het werkblad "ontwerp je eigen afvalbak"(bijlage 2).

Benodigheden

- Vertelplaat/ spel "Aan de slag met afval".

Afval speurtocht, Afvalstation: afval scheiden en zelf sorteren:

- Klassikaal: Geprinte afvalbakken met pictogrammen (bijlage 2)
- Bakjes bij de verschillende afvalbakken waar de kaartjes in gesorteerd kunnen worden.
- Afvalkaarten óf schone afvalproducten, zoals: propje papier, kapotte pen/potlood/stift, plastic flesje, dop, drinkpakje, rietje, ijsstokje, boterhammenzakje, glazen potten.

Eigen afvalbak ontwerpen:

- Print afvalbak (bijlage 2)
- Knutsel- en tekenspullen, zoals lijm, scharen, kleurpotloden, stiften en verfspullen.

¹ <https://www.aandeslagmetafval.nl/vertelplaat/>

Introductie

🕒 20 min

Samen opruimen

🕒 15 min

Speel het afvalsorteerspel “Aan de slag met afval” en bespreek wat er allemaal op de grond ligt. Bespreek ook de veiligheid m.b.t. het opruimen van zwerfafval. Denk aan gebroken glas of sigaretten.

Afvalspeurtocht

🕒 5 min

De leerlingen spelen zelf vuilnismannen en vuilnisvrouwen. Zet een timer voor 5 minuten en laat de leerlingen binnen de tijd zoveel mogelijk afval verzamelen in het klaslokaal. Het afval dat ze gevonden hebben, leggen ze vooraan in de klas op twee tafels (de verzameltafel). Is het ze gelukt om al het afval op te halen? Wie heeft het meeste afval verzameld? Bekijk met de leerlingen het afval. Wat zien ze? Wat valt ze op?

Tip:

Gebruik eventueel de afvalkaarten van “Afvalrace” i.p.v. echte afvalproducten.

Kern

🕒 65 min

Afvalstation: zelf sorteren

🕒 10 min

Maak met de leerlingen een afvalstation van het klaslokaal. Plaats in verschillende hoeken van het klaslokaal een aantal tafels. Leg daar de verschillende afvalbakken uit bijlage 1. Ze leggen het afval soort bij soort. Het vervolg is om te vragen op welke manieren ze het kunnen sorteren? Laat de leerlingen verschillende manieren bedenken. Denk aan grootte, kleur en vorm. Neem de kaarten weer in en leg ze voor in de klas/bij een centrale tafel. Geef een paar leerlingen de beurt om bij een tafelhoek te staan en spreek af welke soort zij gaan verzamelen (bijvoorbeeld klein, middel, groot, rood, blauw, groen, vierkant, rond, etc.). De leerlingen verzamelen het afval dat bij hun tafelhoek hoort. Ze pakken een stuk afval van de verzameltafel en brengen deze naar hun tafelhoek van het afvalstation. Stel de leerlingen na elke ronde onderstaande vragen en leg het afval weer op de verzameltafel.

Stel de volgende vragen:

1. Waarom ligt het afval in die hoek?
2. Welke hoek heeft het meeste afval? Welke hoek het minste?
3. Hoeveel stukken afval liggen er in de hoek?

Materialen

 5 min

Besprek met de leerlingen welke manieren van sorteren ze gekozen hebben. Vraag de leerlingen of ze bij een afvalbedrijf ook op deze manier zouden sorteren. Leg uit dat spullen van verschillende dingen/stoffen gemaakt kunnen zijn. Geef een aantal voorbeelden: een boek is gemaakt van papier, een doos van karton, een raam van glas, en een koekpapiertje van plastic. Dit noemen we materialen.

Afvalstation: afval scheiden

 15 min

Vertel de leerlingen dat afval ook van verschillende materialen gemaakt is. Als je afval goed sorteert/scheidt, kun je het nog een keer gebruiken. Je sorteert dezelfde materialen bij dezelfde materialen. Van karton kun je nieuw karton maken, plastic nieuw plastic en glas nieuw glas. Dit heet recyclen. Benoem de soorten afval: papier, glas, groenafval (groente en fruit), plastic, metaal en drinkpakken en restafval. Tip: Zoek hier een aantal filmpjes op schooltv over recycleprocessen

1. <https://schooltv.nl/video-item/hoe-wordt-glas-gerecycled-clip-uit-willem-wever>
2. <https://schooltv.nl/video-item/van-groenbak-tot-compost-van-gft-afval-wordt-compost-gemaakt>

Schone aarde

 5 min

Bespreek het afvalstation met de leerlingen na. Benadruk dat ze de verschillende soorten afval hebben gesorteerd, zodat het materiaal nog een keer gebruikt kan worden voor andere spullen. Leg uit dat het opnieuw gebruiken van materialen goed is voor de aarde. Er is minder afval, waardoor de aarde schoon blijft. Vraag de leerlingen of ze thuis ook afval sorteren. Hebben ze verschillende afvalbakken (plastic, papier, glas, groen) hebben ze?

Tip:

Er kan voor gekozen worden om deze les op te splitsen in twee kortere lessen. De eerste les wordt bij dit onderdeel afgesloten. In de tweede les maken de leerlingen een eigen afvalbak. Tijdens de tweede les hebben de leerlingen langer de tijd om hun kunstwerk of tekening te maken en te presenteren. De leerlingen kunnen ook direct starten met het maken van hun afvalbak. Ze krijgen hier dan ongeveer 30 minuten voor. Ga dan direct door met het vervolg van de les.

Kunstzinnige afvalbak

 30 min

Vertel de leerlingen dat ze een eigen afvalbak (bijlage 2) mogen ontwerpen. Een afvalbak die nog niet bestaat. Misschien een afvalbak voor oude schoenveters, of een bak voor potloden die nog net niet helemaal op zijn geslepen.

Laat de leerlingen een eigen afvalbak tekenen of knutselen. Geef ze mee dat aan de buitenkant van de bak duidelijk moet zijn wat er in de bak verzameld moet worden. Er kan ook voor gekozen worden om een echt stuk afval op de tekening te plakken.

Afsluiting

 10 min

Verspreid de knutselwerken of tekeningen over het lokaal. Vraag de leerlingen om hun beeld aan de rest van de klas te laten zien en te vertellen wat ze gemaakt hebben. Bespreek de les vervolgens met de leerlingen na. Vraag de leerlingen wat ze gedaan en geleerd hebben. Bespreek waarom het goed is om afval te sorteren en hoe een afvalstation werkt.

Tip:

Probeer een week lang het afval te verzamelen en te scheiden per bak/tekening van de leerling.

Differentiatie

Wat kan er eventueel anders in de les i.v.m. tijd tekort/tijd over of ter differentiatie?

- Start de les eventueel door het afval van een pauze te verzamelen en vooraan in de klas te leggen. Als er geen afval is tijdens de pauze, kan er ook voor gekozen worden om een prullenbak op een met vuilniszakken beklede tafel te legen. Vinden de leerlingen dit veel of weinig afval? Hoeveel afval denken ze dat er op tafel ligt? Hoeveel afval tellen ze?
- Daag de leerlingen uit met afvalproducten die uit meerdere materialen bestaan. Bijvoorbeeld verpakkingsmateriaal met plastic en karton of een pak folders met plastic folie eromheen. Kan dit afval verder gescheiden worden door de verschillende materialen los te trekken?

Bijlage 1

Bijlage 1

Bijlage 2 - Eigen afvalbak

